

Coordonatori: Dragoș Călin, Irina Nicoleta Cioponea
Autori: Ionuț Militaru, Mihaela Vasiescu,
Roxana-Maria Călin, Lavinia Cîrciumaru, Lucia Zaharia,
Paula-Andrada Coțovanu, Florin Mihăiță, Cristina Radu,
Cristinel Ghigheci, Victor Constantinescu,
Alexandra Ghergheșanu, Vasile Bozeșan,
Beatrice Ramașcanu, Alexandra Lăncrănjan și Iulian Balan

Drept social

**Hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor
Omului pronunțate în cauzele împotriva României**

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

CUPRINS

Cuprins alfabetic	9
Introducere	11
Capitolul I	
Articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.	
Dreptul de acces la o instanță	35
Cauza Teodorescu împotriva României	35
Cauza Marinela Costuț împotriva României	39
Cauza Sindicatul PRO Asistență Socială împotriva României ..	43
Capitolul II	
Articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.	
Garanții privitoare la procedură	49
Cauza Mitrea împotriva României	49
Cauza Țehanciu împotriva României	52
Cauza Teodor Octavian Tripon împotriva României	55
Cauza Teodor împotriva României	59
Cauza Ion Sgaibă împotriva României	72
Cauza Cârstea și Grecu împotriva României	79
Cauza Beian împotriva României (nr. 1)	84
Cauza Driha împotriva României	88
Cauza Ștefan și Ștef împotriva României	91
Cauza Ștefănică și alții împotriva României	94
Cauza Dumitru David și alții împotriva României	100
Cauza Viorica Printz împotriva României	103

Cauza Albu și alții împotriva României	105
Cauza Stana Neghea și alți 6 reclamanți împotriva României ...	114
Cauza Ioan Radu și alți 30 de reclamanți împotriva României .	119
Cauza Tivodar împotriva României	123
Cauza Constantin Lucian Tunaru împotriva României	125
Cauzele conexate Ana Maria Frimu, Judita Vilma Timar, Edita Tanko, Marta Molnar și Lucia Ghețu împotriva României	128
Cauza Brîndușa Cimbru și alți 413 reclamanți împotriva României	136
Cauza Dumitru David și alți 7 reclamanți împotriva României ...	138
Cauzele Eugen Iorga și Ioan Moldovan împotriva României ...	142

Capitolul III

Articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Neexecutarea hotărârilor judecătorești	147
Cauza Fociac împotriva României	147
Cauza Ghibuși împotriva României	157
Cauza Săcăleanu împotriva României	162
Cauza Strungariu împotriva României	165
Cauza Ștefănescu împotriva României	172
Cauza Miclici împotriva României	176
Cauza Cone împotriva României	181
Cauza Ocneanu împotriva României	185
Cauza Șurtea împotriva României	189
Cauza Ciocan și alții împotriva României	191
Cauza Vasile Nițescu împotriva României	197
Cauza Ursan împotriva României	202
Cauza Mureșanu împotriva României	205
Cauza Chiș împotriva României	208
Cauza Ștefan Angelescu și alții împotriva României	214

Capitolul IV

Articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Dreptul la respectarea vieții private și de familie	218
Cauza Hulea împotriva României	218

Cauza Mateescu împotriva României	225
Cauza Naidin împotriva României	235

Capitolul V

Articolul 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Libertatea de întrunire și asociere	244
Cauza Sindicatul „Păstorul cel bun” împotriva României	244

Capitolul VI

Articolul 1 din primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Protecția proprietății

Cauza Stere și alții împotriva României	259
Cauza Maria Elisabeth Puricel împotriva României	265
Cauzele Felicia Mihăieș împotriva României și Adrian Gavril Senteș împotriva României	274
Cauzele conexe Ana Maria Frimu, Judita Vilma Timar, Edita Tanko, Marta Molnar și Lucia Ghețu împotriva României	278
Cauza Ionel Panfile împotriva României	283
Cauza Constantin Abăluță și alții împotriva României	291
Cauza Dumitru și alții împotriva României	294

CUPRINS ALFABETIC

Cauza Albu și alții împotriva României	105
Cauzele conexate Ana Maria Frimu, Judita Vilma Timar, Edita Tanko, Marta Molnar și Lucia Ghețu împotriva României	128
Cauzele conexate Ana Maria Frimu, Judita Vilma Timar, Edita Tanko, Marta Molnar și Lucia Ghețu împotriva României	278
Cauza Beian împotriva României (nr. 1)	84
Cauza Brîndușa Cimbru și alți 413 reclamanți împotriva României	136
Cauza Cârstea și Grecu împotriva României	79
Cauza Chiș împotriva României	208
Cauza Ciocan și alții împotriva României	191
Cauza Cone împotriva României	181
Cauza Constantin Abăluță și alții împotriva României	291
Cauza Constantin Lucian Tunaru împotriva României	125
Cauza Driha împotriva României	88
Cauza Dumitru David și alți 7 reclamanți împotriva României	138
Cauza Dumitru David și alții împotriva României	100
Cauza Dumitru și alții împotriva României	294
Cauzele Eugen Iorga și Ioan Moldovan împotriva României ...	142
Cauzele Felicia Mihăieș împotriva României și Adrian Gavril Senteș împotriva României	274
Cauza Fociac împotriva României	147
Cauza Ghibuși împotriva României	157
Cauza Hulea împotriva României	218
Cauza Ioan Radu și alți 30 de reclamanți împotriva României .	119
Cauza Ion Sgaibă împotriva României	72
Cauza Ionel Panfile împotriva României	283
Cauza Maria Elisabeth Puricel împotriva României	265

Cauza Marinel Costuț împotriva României	39
Cauza Mateescu împotriva României	225
Cauza Miclici împotriva României	176
Cauza Mitrea împotriva României	49
Cauza Mureșanu împotriva României	205
Cauza Naidin împotriva României	235
Cauza Ocneanu împotriva României	185
Cauza Săcăleanu împotriva României	162
Cauza Sindicatul „Păstorul cel bun” împotriva României	244
Cauza Sindicatul PRO Asistență Socială împotriva României ..	43
Cauza Stana Neghea și alți 6 reclamanți împotriva României ..	114
Cauza Stere și alții împotriva României	259
Cauza Strungariu împotriva României	165
Cauza Ștefan Angelescu și alții împotriva României	214
Cauza Ștefan și Ștef împotriva României	91
Cauza Ștefănescu împotriva României	172
Cauza Ștefănică și alții împotriva României	94
Cauza Șurtea împotriva României	189
Cauza Teodor împotriva României	59
Cauza Teodor Octavian Tripon împotriva României	55
Cauza Teodorescu împotriva României	35
Cauza Tivodar împotriva României	123
Cauza Țehanciuc împotriva României	52
Cauza Ursan împotriva României	202
Cauza Vasile Nițescu împotriva României	197
Cauza Viorica Printz împotriva României	103

INTRODUCERE

Perioada recentă, una foarte agitată din pricina unei crize economice globale interminabile, a oferit numeroase ocazii Curții Europene a Drepturilor Omului pentru a-și contura o bogată jurisprudență. Firește că nici România nu putea lipsi din această cazuistică, în special în materia drepturilor salariale și aceea a asigurărilor sociale, motiv pentru care un volum care să strângă hotărâri și decizii relevante ale CEDO în domeniul dreptului social apare necesar și util, atât pentru practicieni, cât și pentru teoreticieni.

Dreptul la o instanță acoperă ansamblul situațiilor vizând accesul la justiție, jurisprudența CEDO stabilindu-l ca pe o componentă esențială a sistemului de garanții al procesului echitabil, conform art. 6 par. 1 din Convenție.

O cauză interesantă în care instanța europeană a avut ocazia de a analiza respectarea prevederilor art. 6 par. 1 din Convenție, sub aspectul acordării reclamantului dreptul de acces la o instanță, este cauza *Marinel Costuț c. României*, care s-a finalizat cu decizia de inadmisibilitate pronunțată la 3 decembrie 2013, Curtea constatând neîncălcarea de Statul român a prevederilor art. 6 din Convenție, în ce privește dreptul de acces la o instanță în cazul respingerii, pentru lipsa calității procesuale active, acțiunii formulate de un angajat, prin care se contestau în mod direct în instanță prevederile unui contract colectiv de muncă.

Deși a constatat că situația reclamantului poate fi văzută ca o limitare a dreptului de acces la un tribunal, garantat de art.6 par. 1 din Convenție, a apreciat ingerința conformă cu prevederile Legii nr.130/1996 și ale Codului civil, astfel cum erau interpretate de instanțele judecătorești naționale, care permiteau doar părților semnatare să conteste clauzele contractelor colective de muncă.

În ceea ce privește proporționalitatea restrângerii dreptului de acces la o instanță, Curtea a reținut că reclamantul nu era lipsit de orice

posibilitate de a-și apăra pe cale judiciară drepturile sale patrimoniale. În această privință, Curtea a observat că, deși în temeiul art. 281 și următoarele din Codul muncii, reclamantul avea posibilitatea de a introduce o acțiune împotriva angajatorului său, prin care să conteste clauzele contractului individual de muncă, ce ar fi fost, în opinia sa, contrare contractului colectiv de muncă la nivel național, reclamantul a ales să conteste în mod direct contractul colectiv, expunându-se riscului ca acțiunea sa să fie respinsă, fără examinarea fondului. Ca atare, reclamantul nu a suferit o ingerință disproporționată în dreptul său de acces la un tribunal.

Recent, în cauza *Ion Sgaibă c. României*, Curtea a fost investită cu analiza pretensei încălcări de către Statul român a prevederilor art. 6 par. 1 din Convenție, pe motivul lipsei caracterului echitabil al procesului civil, reclamantul susținând că instanțele judecătorești naționale ar fi omis să examineze toate argumentele sale, au fost lipsite de imparțialitate și independență, iar doi dintre judecătorii care au soluționat recursul său, în rejudicarea după admiterea contestației în anulare, s-au pronunțat deja asupra primului recurs.

Prin decizia de inadmisibilitate din 27 ianuarie 2015 s-a constatat neputința de reclamant a căilor de atac interne, acesta omițând să formuleze o cerere de recuzare a doi judecători care au participat atât la prima judecare a recursului său, cât și la rejudicarea acestuia, după admiterea unei contestații în anulare. S-a statuat că, atât timp cât dreptul intern oferă posibilitatea de a elimina motivele de îngrijorare cu privire la imparțialitatea instanței sau a unui judecător, un reclamant care crede cu adevărat că există temeuri rezonabile din acest punct de vedere, ar trebui să le invoce cu prima ocazie, iar nu prin formularea unor căi extraordinare de atac.

Următorul grup de cauze, tip *Beian c. României* (nr.1), vizează pretinsa încălcare a art. 6 par.1 din Convenție sub aspectul *dreptului la un proces echitabil prin existența unei discriminări create de o practică judecătorească neunitară*. În cadrul acestuia, regăsim cauzele *Ștefănică și alții c. României*, hotărârea din 2 noiembrie 2010, *Viorica Printz c. României*, dec. de inadmisibilitate din 12.03.2012, *Stana Neghea c. României*, dec. de inadmisibilitate din 11 septembrie 2012, *Brîndușa Cimbru și alții c. României*, dec. de inadmisibilitate din 12 februarie

2013, *Constantin Lucian Tunaru c. României*, dec. de inadmisibilitate din 13 noiembrie 2012, *Ioan Radu și alții*, dec. de inadmisibilitate din 11.09.2012 și *Tivodar c. României*, dec. de inadmisibilitate din 2 octombrie 2012.

Principiul securității raporturilor juridice, reglementat de art. 6 par. 1 din Convenție, reiese din garanțiile acesteia, constituind unul dintre elementele fundamentale ale statului de drept, astfel cum Curtea de la Strasbourg a statuat în cauza *Beian c. României* (nr.1), par.39. De asemenea, instanța europeană a apreciat că incertitudinea, fie ea legislativă, administrativă sau jurisdicțională, reprezintă un factor important care trebuie avut în vedere în aprecierea conduitei statului.

Acceptând că instanțele de fond pot interpreta în mod diferit faptele și probele, ajungând astfel la soluții diferite în cauze similare și că o astfel de situație nu încalcă *per se* principiul securității juridice, Curtea a statuat totuși că, atunci când divergențele apar în aplicarea unor norme juridice similare la situații aproape identice, securitatea juridică este afectată.

Chemată să statueze asupra pretensei încălcări a art.6 par.1 din Convenție, sub aspectul nerespectării principiului securității raporturilor juridice, în cauza *Ștefănică și alții c. României* (*pretinsă practică neunitară la nivelul instanțelor competente să soluționeze litigiile de muncă – neacordare sume compensatorii pentru concedieri colective*), Curtea a arătat că, în absența unui mecanism care să asigure coerența practicii judiciare, soluționarea diferită a cererilor unor persoane aflate în situații similare a generat incertitudine, afectând astfel încrederea în sistemul judiciar, încredere ce constituie un element esențial al unui stat de drept. Totodată, a statuat că această insecuritate juridică a dus atingere dreptului reclamantilor la un proces echitabil.

Cu toate acestea, într-o serie de cauze care au urmat, Curtea s-a pronunțat sub aspectul neîncălării art. 6 par.1 din Convenție reglementând dreptul la un proces echitabil, sub aspectul nerespectării principiului securității raporturilor juridice, urmare a *neconstatării unei divergențe de jurisprudență profunde și persistente*.

Trebuie subliniat încă de la început că rolul Curții nu este acela de a cerceta erori de fapt sau de drept prezumtiv comise de o instanță națională, decât dacă și în măsura în care acestea ar fi putut încălca

drepturi și libertăți protejate prin Convenție. De asemenea, Curtea nu are sarcina, cu excepția cazurilor de arbitriul evident, să compare hotărâri diferite ale instanțelor naționale, chiar și pronunțate în acțiuni similare în aparență, deoarece independența instanțelor trebuie respectată. Totodată, existența unor hotărâri judecătorești neunitare reprezintă o caracteristică inerentă a oricărui sistem juridic care se bazează pe o rețea de instanțe de fond și de recurs, competente în domeniul lor de jurisdicție teritorială. Astfel de divergențe pot apărea și în cadrul aceleiași instanțe. Acest fapt, în sine, nu poate fi considerat contrar Convenției (a se vedea cauza *Santos Pinto c. Portugaliei*, hotărârea din 20 mai 2008, par. 41 și cauza *Tudor Tudor c. României*, hotărârea din 24 martie 2009).

Pentru a se putea statua asupra existenței unei încălcări a cerinței unui proces echitabil consacrată la art. 6 par. 1 din Convenție, în cazul unei jurisprudențe neunitare, Curtea a subliniat că trebuie îndeplinite anumite condiții, și anume: existența unei *divergențe profunde și persistente* în jurisprudența instanțelor interne, dacă legislația internă prevede mecanisme pentru remedierea inconsecvențelor, dacă mecanismul a fost aplicat și, după caz, cu ce efecte (a se vedea cauzele *Beian c. României (nr. 1)*, hotărârea din 6 decembrie 2007, par. 34-40 și *Ștefan și Ștef c. României*, hotărârea din 27 ianuarie 2009, par. 33-36).

De asemenea, trebuie luat în considerare și principiul securității juridice, care este implicit în toate articolele Convenției și constituie unul dintre aspectele fundamentale ale statului de drept. Principiul securității juridice garantează, *inter alia*, o oarecare stabilitate în cazurile juridice și contribuie la încrederea publicului în instanțe. Pe de altă parte, persistența hotărârilor judecătorești neunitare poate crea o stare de incertitudine juridică în măsură să scadă încrederea publicului în sistemul judecătoresc, în vreme ce această încredere este evident una dintre componentele esențiale ale unui stat de drept (*Păduraru c. României*, hotărârea din 1 decembrie 2005; par. 98, cauza *Vinèić și alții c. Serbiei*, hotărârea din 1 decembrie 2009, par. 56 și cauza *Ștefănică și alții c. României*, citată anterior).

Cu toate acestea, a decis instanța europeană, cerințele securității juridice și protecția încrederii legitime a publicului nu conferă un drept dobândit la consecvența jurisprudenței (*Unédic c. Franței*, hotărârea

din 18 decembrie 2008, par. 74). Evoluția jurisprudenței nu este, în sine, contrară bunei administrări a justiției, întrucât eșecul menținerii unei abordări dinamice și progresive ar risca să împiedice reforma sau ameliorarea (*Atanasovski c. Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei*, hotărârea din 14 ianuarie 2010, par. 38).

Prin decizia de inadmisibilitate pronunțată la data de 12.03.2012, în cauza *Viorica Printz c. României*, nr.14307/05, instanța europeană a reținut că reclamanta nu a făcut dovada unei divergențe de jurisprudență „profunde și persistente” la nivelul Curții de Apel Alba Iulia, în materia cererilor de recalculare a pensiilor stabilite în baza Legii nr. 3/1977, ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 19/2000, având în vedere că reclamanta a depus doar un singur exemplu de hotărâre judecătorească având o soluție contrară celei pronunțate în dosarul său de Curtea de Apel Alba Iulia, iar Guvernul a anexat un număr de 246 de decizii în sensul respingerii cererii de recalculare a pensiei, pronunțate de aceeași curte de apel. Astfel, Curtea a statuat că hotărârea invocată de reclamantă reprezintă un caz excepțional, neputând conduce la încălcarea art. 6 par. 1 din Convenție, sub aspectul securității juridice (*Ana Maria Frimu, Judita Vilma Timar, Edita Tanko, Marta Molnar și Lucia Ghețu c. României*, decizia de inadmisibilitate pronunțată la 13 noiembrie 2012).

Ulterior, chemată a se pronunța asupra unei pretinse discriminări față de alte persoane ale căror cereri similare au fost admise de alte instanțe din țară, prin hotărâri pronunțate în perioada 2007-2011, fapt care ar confirma existența unei profunde și persistente divergențe în jurisprudența curților de apel din întreaga țară, urmare a susținerii reclamanților din cauza *Stana Neghea c. României*, potrivit cărora ar fi fost lipsiți pe nedrept de o parte din pensiile lor, cu încălcarea și a art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție, Curtea a observat că, la nivel național, casele de pensii, în mod constant, au constatat că astfel de venituri nu ar trebui să fie luate în considerare în recalcularea pensiilor. Mai mult, chestiunea în litigiu nu a fost determinată de existența unor prevederi legale ambigue, ci mai degrabă prin aplicarea legislației relevante pentru circumstanțele individuale ale fiecărei cauze.

Prin decizia de inadmisibilitate pronunțată la data de 11.09.2012, Curtea a statuat că problema de drept ridicată de această cauză nu se referă la un *conflict jurisprudențial în sine*, ci mai degrabă la o situație

în care instanțele judecătorești naționale au pus în aplicare o dispoziție clară a legii, în cauze în care circumstanțele de fapt erau diferite (*mutatis mutandis*, *Erol Uçar c. Turciei* (dec.), 29 septembrie 2009).

O soluție similară a fost pronunțată de Curte și în cauza *Brîndușa Cimbru și alți 412 reclamânți c. României*. Astfel, prin decizia de inadmisibilitate pronunțată la data de 12.02.2013, în cauza având ca obiect plângerea formulată de salariați sau de foști salariați ai S.C. Petrom S.A., S.C. Petromservice S.A. etc., cărora le-au fost respinse irevocabil cererile de obligare a angajatorului la plata salariilor compensatorii pentru perioada 2004-2007, a unor beneficii salariale prevăzute în Contractul colectiv de muncă (ajutorul material reprezentând contravaloarea cantității de 2.500-4.000 metri cubi de gaze naturale și suplimentul salarial pentru aprovizionarea de toamnă / iarnă), a primelor de Crăciun și Paște sau a indemnizațiilor suplimentare pentru funcții de conducere, după caz, reluând argumentația din hotărârea pronunțată în cauza *Constantin Lucian Tunaru c. României* (decizia de inadmisibilitate din 13 noiembrie 2012), Curtea a constatat, în lumina principiilor stabilite în cauza *Albu și alții c. României* (hotărârea din 10 mai 2012, par. 34 și 38), că interpretările pretins divergente ale contractelor colective de muncă în ceea ce privește aceleași dispoziții ca și în cauza de față nu au dat naștere unor încălcări ale dispozițiilor Convenției și ale Protocoalelor sale, invocate de reclamânți. Această decizie de inadmisibilitate, deși lipsită de o motivare laborioasă, confirmă soluțiile anterioare, în abordarea cauzei *Constantin Lucian Tunaru c. României* (decizia de inadmisibilitate din 13 noiembrie 2012), în care Curtea a reținut că posibilitatea unui conflict între hotărârile judecătorești reprezintă o trăsătură inerentă a oricărui sistem judiciar care are la bază mai multe curți de apel, cu autoritate asupra razei lor de competență teritorială. Astfel de diferențe pot apărea, de asemenea, în cadrul aceleiași instanțe. Însă, în sine, acest fapt nu poate fi considerat drept unul contrar Convenției. Pentru a verifica dacă pronunțarea unor soluții diferite în cazuri similare, reprezintă sau nu o încălcare a dreptului la un proces echitabil, sub aspectul nerespectării principiului securității raporturilor juridice, instanța europeană analizează în primul rând dacă a existat la nivel intern o divergență „profundă și persistentă”, dacă dreptul intern prevede un mecanism pentru unificarea acestor practici

și, în ultimul rând, dacă acest mecanism a funcționat eficient în speță (*Albu și alții c. României*, 10 mai 2012, par. 34). În acea cauză, reieșea din motivare faptul că, în marea majoritate a dosarelor, instanțele interne au decis în funcție de elementele de fapt care le-au fost prezentate și pe baza probelor propuse de părți. În consecință, aspectele în litigiu nu au fost determinate de existența unor prevederi legale ambigue, ci au fost rezultatul aplicării lor la situațiile individuale ale fiecărei cauze, iar problema de drept ridicată nu se referă la un conflict jurisprudențial în sine, ci mai degrabă la o situație în care instanțele judecătorești naționale au pus în aplicare o dispoziție clară a legii, în cauze în care circumstanțele de fapt erau diferite (*Erol Uçar c. Turciei* (dec.), 29 septembrie 2009).

Din textul deciziei de inadmisibilitate din cauza *Brîndușa Cimbru și alți 413 reclamanți c. României*, reiese doar că plângerile sunt identice cu cele care au fost respinse în cauza *Constantin Lucian Tunaru c. României*, ceea ce înseamnă că s-a pus practic capăt oricărui dubiu legat de încălcarea drepturilor prevăzute de art. 6 par. 1 și art. 14 din Convenție, precum și de art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 12 adițional la Convenție, și în cauzele având ca obiect primele de Crăciun și Paște și indemnizațiile suplimentare pentru funcții de conducere, soluțiile de inadmisibilitate pronunțate pe rând de Curte în cauzele *Ioan Radu și alți 30 de reclamanți c. României*, *Constantin Lucian Tunaru c. României* și *Brîndușa Cimbru și alți 413 reclamanți c. României* acoperind practic întregul val de litigii generate de nemulțumirile salariale ale angajaților S.C. Petrom S.A., în perioada 2005-2010.

Aceleași argumente se regăsesc și în deciziile de inadmisibilitate pronunțate în cauzele *Ioan Radu și alții* (11.09.2012) și *Tivodar c. României* (2 octombrie 2012), Curtea subliniind faptul că toți reclamanții din cauzele respective au beneficiat de proceduri contradictorii, în care au fost în măsură să facă dovada cererilor formulate, argumentele lor fiind examinate în mod corespunzător de instanțele de judecată. În același timp, concluziile instanțelor de judecată și interpretarea dată legii naționale în speță nu poate fi considerată drept vădit arbitrară sau nerezonabilă. Spre deosebire de cauza *Albu și alții c. României*, în cauza *Tivodar c. României* și în decizia *Ioan Radu și alți 30 de reclamanți c. României*, Curtea nu s-a axat pe analiza mecanismului intern de unificare

a practicii judiciare, oprindu-se la identificarea unei practici temporar divergente.

Tot sub tărâmul art. 6 din Convenție, în cauza *Țehanciuc c. României*, decizia de inadmisibilitate din 22 noiembrie 2011, Curtea a apreciat că suspendarea automată din funcție în momentul trimiterii în judecată nu încalcă prezumția de nevinovăție. *Având în vedere că instituția nu a susținut că reclamantul ar fi comis vreo faptă nelegală și nu exista nimic în decizie care să dezvăluie vreun raționament sau prejudecată cu privire la vinovăția reclamantului referitor la faptele pentru care a fost trimis în judecată, iar suspendarea sa a fost automată în conformitate cu art. 79 din Legea nr. 188/1999 și nimic din textul lege nu duce la concluzia că scopul măsurii ar fi unul punitiv, ci mai degrabă preventiv și provizoriu, nu a fost încălcată prezumția de nevinovăție.* În cauza *Teodor Octavian Tripon c. României*, decizia de inadmisibilitate din 7 februarie 2012, Curtea a reținut că decizia de concediere a reclamantului luată de angajatorul său, în conformitate cu legislația națională în vigoare la data faptelor, nu poate fi analizată din punctul de vedere al nerespectării prezumției de nevinovăție, *în cazul desfacerii contractului de muncă pentru absență prelungită de la serviciu din pricina arestării preventive*, în speță neputând fi vorba despre o încălcare a drepturilor și libertăților garantate de Convenție, motive pentru care Curtea a respins cererea, ca fiind inadmisibilă. În fine, în cauza *Teodor c. României*, prin hotărârea din 4 iunie 2013, Curtea a constatat încălcarea art. 6 par. 2 din Convenție întrucât, în procedurile referitoare la concedierea reclamantului, instanțele civile au nesocotit prezumția de nevinovăție de care trebuia să se bucure acesta, întemeindu-se în mod decisiv pe ordonanța de neîncepere a urmăririi penale emisă de procuror și insistând asupra faptului că prescripția „nu înseamnă ștergerea vinovăției, ci doar acționează împotriva aplicării unei sancțiuni penale”, afirmație cu privire la vinovăție ce l-ar putea duce cu ușurință pe cititor la concluzia că, în lipsa prescripției răspunderii penale, în mod necesar reclamantul ar fi fost găsit vinovat de săvârșirea infracțiunilor în cauză.

De asemenea, referitor la art. 6 din Convenție, neexecutarea hotărârilor judecătorești a determinat o serie de hotărâri ale Curții, începând cu *Fociac c. României*, hotărârea din 3 februarie 2005, prin

care s-a constatat neîncălcarea art. 6 par. 1 din Convenție, întrucât, în circumstanțele concrete ale cauzei, statul, prin intermediul organelor sale specializate, a depus toate eforturile necesare pentru a asigura executarea hotărârilor judecătorești favorabile reclamantului. În cauza *Strungariu c. României*, prin hotărârea din 29 septembrie 2005, Curtea a apreciat încălcarea art. 6 par. 1 din Convenție, apreciindu-se că perioada în care sentința din 31 octombrie 2001 a rămas neexecutată în ceea ce privește reîncadrarea reclamantului în postul său nu este rezonabilă și că statul nu a justificat această întârziere. Refuzând să execute sentința timp de 15 sau 14 luni, autoritățile naționale l-au lipsit pe reclamant de un acces efectiv la o instanță. De asemenea, în cauza *Ștefănescu c. României*, prin hotărârea din 11 octombrie 2007, Curtea a constatat încălcarea art. 6 din Convenție, prin neexecutarea unei hotărâri irevocabile prin care Ministerul Transporturilor a fost obligat să îl reintegreze în funcție pe reclamant și să îi plătească anumite sume de bani. Curtea a apreciat că, în principiu, nimic nu justifică exceptarea de la garanțiile art. 6 a conflictelor de muncă ordinare, în măsura în care obiectul litigiului nu este legat de exercitarea autorității de stat.

Următorul set de cauze prezentate în volum vizează preținse încălcări ale art.8 din Convenție, care consacră *dreptul la respectarea vieții private și de familie*. Acestea sunt cauzele *Hulea c. României*, hotărârea din 2 octombrie 2012, *Mateescu c. României*, hotărârea din 14 ianuarie 2014 și *Naidin c. României*, hotărârea din 21 octombrie 2014).

Chemată să se pronunțe asupra preținsei încălcări a art. 14 combinat cu art. 6 și art. 8 din Convenție, în raport cu procedura care a condus la respingerea pretențiilor reclamantului *Hulea* (hotărârea din 2 octombrie 2012), ca urmare a refuzul de a i se recunoaște acestuia concediu parental care, potrivit reclamantului, ar fi a constituit o discriminare fondată pe apartenența acestuia la sexul masculin, instanța europeană, amintind principiile decurgând din jurisprudența sa, expuse în decizia *Konstantin Markin c. Rusiei*, a apreciat că refuzul Curții de Apel Bacău de a recunoaște o reparație reclamantului pentru încălcarea dreptului său de a nu fi discriminat în exercițiul drepturilor vizând viața de familie nu apare întemeiat de rațiuni suficiente.

Din acest punct de vedere, a apreciat că este irelevant că instanța de apel nu a avansat motive de natură discriminatorie, în decizia sa, dacă a refuzat, fără argumente suficiente, a repara prejudiciul moral cauzat de discriminarea suferită de reclamant urmare a refuzului de acordare a concediului parental, statuând, în consecință asupra unei încălcări a art. 14 combinat cu art. 8 din Convenție.

Într-o altă cauză mai recentă, reamintind că art. 8 din Convenție „protejează dreptul la dezvoltarea personală și dreptul de a stabili și dezvolta relații cu alte persoane și cu lumea înconjurătoare” (*Pretty c. Regatului Unit*, par. 61), și că noțiunea de „viață privată” nu exclude, în principiu, activitățile de natură profesională sau comercială (*C. c. Belgiei*, 7 august 1996, par. 25), majoritatea oamenilor având ocazii semnificative de a-și dezvolta relațiile cu lumea înconjurătoare în timpul vieții lor profesionale (*Niemietz c. Germaniei*, 16 decembrie 1992, par. 29), instanța europeană a susținut că restricțiile privind înregistrarea ca membru al anumitor profesii (spre exemplu, avocat sau notar), care ar putea afecta, într-o anumită măsură, posibilitatea reclamantului de a-și dezvolta relațiile cu lumea înconjurătoare, întră sub incidența vieții sale private (*Campagnano c. Italiei*, par. 54). Mai mult, prin hotărârea pronunțată în cauza *Bigaeva c. Greciei*, 28 mai 2009, Curtea a hotărât că art. 8 poate, de asemenea, să includă încadrarea în muncă, inclusiv dreptul de a avea acces la o profesie, și anume aceea de avocat (par. 24).

Astfel, în hotărârea pronunțată în cauza *Mateescu c. României* (hotărârea din 14 ianuarie 2014), Curtea a subliniat că decizia autorităților naționale de a condiționa dreptul reclamantului de a exercita profesia de avocat de renunțarea acestuia la cariera de medic a avut loc într-un moment din viața sa profesională când acesta se aștepta să aibă posibilitatea de a utiliza în mod corespunzător competențele juridice obținute prin eforturi academice considerabile și după ce a fost admis în barou. Prin urmare, Curtea a considerat că măsura contestată a prejudiciat șansele reclamantului de a exercita profesia de avocat și, astfel, a avut repercusiuni deosebite asupra exercitării de către acesta a dreptului la respectarea vieții sale private, ceea ce implica aplicabilitatea art. 8 din Convenție, constituind totodată o ingerință în exercitarea